

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ
ДО НАВЧАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ЛІТЕРАТУРИ
В 10 КЛАСІ У 2018-2019 Н.Р.**

**ІНТЕРАКТИВНА ШКОЛА СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ УМЛ
6 ВЕРЕСНЯ 2018 РОКУ**

ЧИННІ ПРОГРАМИ

- Програма “Українська мова для ЗЗСО. 10-11 класи. Рівень стандарту” (наказ МОН України від 23.10.2017 №1407).
- Програма “Українська мова для ЗЗСО. 10-11 класи. Профільний рівень” (наказ МОН України від 23.10.2017 №1407).
- Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи . Рівень стандарту. Програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 1407 від 23 жовтня 2017 року.
- Українська література. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи. Профільний рівень. Програма затверджена наказом МОН України № 1407 від 23 жовтня 2017 року .

НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

- ❑ Перелік навчальних програм, підручників, посібників, програм факультативів з української літератури, рекомендованих МОН України, для реалізації навчальних планів у 2018/2019 н.Р.
- ❑ Програма курсу за вибором «Українознавство».
- ❑ Програми факультативів
- ❑ Електронні підручники
- ❑ **Перелік навчальних програм з української мови, рекомендованих МОН України, для реалізації варіативного складника навчальних планів у 2018/2019 н.р. :**
https://drive.google.com/file/d/1aiida9au8qpfs1_etjshabsuzywnc hgi/view

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ЛІТЕРАТУРИ

- **компетентнісний підхід** скеровує навчально-виховний процес на формування в учнів ключових і предметних компетентностей
- **особистісно орієнтований підхід** покликаний забезпечувати всебічний розвиток і саморозвиток учня як суб'єкта пізнання і навчальної діяльності з урахуванням його пріоритетів і здібностей
- **діяльнісний підхід** спрямовує освітній процес на опанування учнями різних видів діяльності, у яких вони здобувають знання, набувають умінь і навичок, досвіду взаємодії з іншими людьми, із суспільством і світом

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами
2. Спілкування іноземними мовами
3. Математична компетентність
4. Компетентності в природничих науках і технологіях
5. Інформаційно-цифрова компетентність
6. Уміння вчитися впродовж життя
7. Ініціативність і підприємливість
8. Соціальна та громадянська компетентності
9. Обізнаність та самовираження у сфері культури
10. Екологічна грамотність і здорове життя

НАСКРІЗНІ ЗМІСТОВІ ЛІНІЇ

Екологічна безпека
та сталий розвиток

Здоров'я і безпека

Громадянська
відповідальність

Підприємливість
та фінансова
грамотність

НОВЕ У ПРОГРАМІ УМ: УВЕДЕННЯ ЕСЕ

ВІЛЬНЕ ЕСЕ обмежене в часі (5 – 10 і 10 – 15 хв.). До нього доцільно вдаватися на кожному уроці й на різних етапах його: цілевизначення, закріплення, рефлексії тощо.

ФОРМАЛЬНЕ ЕСЕ потребує більше часу: від 20-ти до 45-ти хвилин.

ВИДИ ФОРМАЛЬНОГО ЕСЕ :

- **інформаційне** (есе-розповідь, есе-визначення, есе-опис);
- **риторичне**;
- **есе-дослідження** (порівняльне есе, есе-протиставлення, есе причини-наслідку, есе-аналіз).

ЕСЕ : РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

- ✓ ДЕТАЛЬНІШЕ; МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У 2018-2019 Н.Р.
- ✓ МЕТОДИКА НАПИСАННЯ ЕСЕ
[HTTPS://WWW.SLIDESHARE.NET/REEDBOOK/SS-69984741](https://www.slideshare.net/reedbook/ss-69984741)
- ✓ ОЛЕКСАНДРА ГЛАЗОВА. ЕСЕ ЯК ВИД РОБОТИ З РОЗВИТКУ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ ШКОЛЯРІВ
- ✓ ТВИР-ЕСЕ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ
[HTTP://GAPON.TE.UA/RUBRYKA-METODYSTA/MATERIALY-METODYCHNYKH-ZAKHODIV/ITEM/846-INTERAKTYVNA-SHKOLA-SUCHASNOHO-VCHYTELIA-UML-TVIRESE-NA-UROKAKH-UKRAINSKOI-SLOVESNOSTI](http://gapon.te.ua/rubryka-metodysta/materialy-metodychnykh-zakhodiv/item/846-interaktyvna-shkola-suchasnoho-vchytelia-uml-tvirese-na-urokakh-ukrainskoi-slovesnosti)

НОВЕ У ПРОГРАМІ З УМ ДЛЯ 10 КЛАСУ: ПРАКТИЧНА РИТОРИКА

- Не передбачено виділення окремих годин на традиційні для 5 – 9 класів аудіювання, читання мовчки та вголос, перекази, твори тощо, оскільки ці види роботи передбачено на кожному уроці
- Для реалізації мовленнєвої змістової лінії подано **перелік рекомендованих видів роботи**, який учитель може на власний розсуд змінювати, але рівною мірою приділяти увагу розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння і письма)
- Заміна розділу «Зв'язне мовлення» розділом «Практична риторика»

РЕКОМЕНДОВАНІ ВИДИ РОБІТ З РОЗДІЛУ «ПРАКТИЧНА РИТОРИКА»

- Моделювання аудиторії; моделювання ситуації спілкування; аналіз змісту висловлень; переказування взірцевих текстів промов; складання плану виступу; підготовка композиційних частин виступу (вступу, основної частини і висновків); підготовка різних варіантів вступу і висновку до конкретної теми; написання тексту публічного виступу; запам'ятовування тексту виступу; тренування виступу; добір аргументів до конкретної тези; добір фразеологізмів до теми виступу; аналіз власного і чужих виступів.

РИТОРИКА : РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

- Голуб Н. Риторична компетентність учнів старших класів як показник сучасної мовної освіти / Ніна Голуб // Українська мова і література в школі. – 2010. – № 8. – С. 2–7
- Голуб Н. Б. Практичний аспект риторизації процесу навчання української мови і літератури в школі / Н. Б. Голуб // Українська мова і література в школі. – 2008. – № 1. – С. 11–16.
- Нищета В. Принципи вивчення риторики в загальноосвітній школі / Володимир Нищета // Українська мова і література в школі. – 2011. – № 1. – С. 16–20.
- Нищета В. Риторична компетентність учнів загальноосвітніх шкіл як педагогічна проблема / В. Нищета // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки) : [частина II]. Листопад, 2010. – № 22 (209). – С. 93–98.
- Нищета В. Риторична компетентність і риторизація як педагогічні інновації / В. Нищета // Теоретичні та прикладні аспекти інноватизації вищої професійної освіти : [міжнарод. колект. моногр.] / колект. авторів ; за ред. д.пед.н., проф. І. Секрет. – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2013. – С. 95–124.

НОВІ ТЕМИ Й ВИДИ РОБІТ У ПРОГРАМІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ 10 КЛАСУ

ЛЕКСИКОГРАФІЯ

- Словники. <http://gapon.te.ua/informatsiina-platforma/korysni-poklykannia/item/982-elektronni-slovnyku>
- Довідкова література на електронних носіях. Довідкові медіа-ресурси. <http://gapon.te.ua/informatsiina-platforma/korysni-poklykannia/item/721-korysni-poklykannia>
- Тлумачення слів різними способами. <https://konspekta.net/lek-4153.html>

НЕОЛОГІЗМИ ЗІ СФЕРИ СУЧАСНОЇ МОДИ

Сліпони (англ. *slip-on* – ковзати) – кеди на товстій гумовій підшві без шнурівок.

...зараз **СЛІПОНИ** стали одним із основних елементів повсякденного гардеробу дівчат, що віддають перевагу стилю спорт-шик.

Інтернет-журнал «Жінки»
(<http://zhinku.info/moda/trends/66630>)

НОВІ ТЕМИ І ВИДИ РОБІТ У ПРОГРАМІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ 10 КЛАСУ

- **Поняття норми в СУЛМ.** Написання відгуку про сайт відомої людини. Лексичні мініатюри про правильність мовлення. Складання паспорта слова. Проект «Музей одного слова» https://drive.google.com/file/d/0B_NEoDPHIEY-R0RINy1wRDROVjg/view .
- **Орфографічна норма.** Складання карти пам'яті складних орфографічних тем. Письмове прохання довільного змісту. Написання ділового листа. Складання ієрархії життєвих цілей. Обговорення тексту рекламного характеру.

НОВЕ У ПРОГРАМІ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ 10 КЛАСУ

Морфологічна норма

- Іменники чоловічого та жіночого роду, що означають назву людей за діяльністю. Іменники спільного та подвійного роду. Написання електронного листа. Коментування новин тижня місцевого каналу. Висловлення співчуття близькій людині. Оголошення приватного змісту. Висловлення прохання про допомогу. Висловлення подяки за допомогу

ІНТЕРНЕТ-СПІЛКУВАННЯ: РЕКОМЕНДОВАІ ДЖЕРЕЛА

- О.В.Ігнатова, Є.М.Санченко. Поняття «мовна особистість» у віртуальному комунікативному середовищі
- Л.Т.Коваленко. Як спілкуватися в соціальних мережах і чи може вчитель впливати на культуру спілкування в Інтернеті
- О.П.Глазова. Шкільний твір інформаційної доби

ЗМІСТОВІ ЛІНІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ОСНОВНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗЗСО II-III СТУПЕНІВ

ОСНОВНИМИ ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В 5-11 КЛАСАХ Є РІЗНІ ТИПИ УРОКУ
(НАКАЗИ МОН УКРАЇНИ №405, 406, 408 ВІД 20.04.2018 Р.)

- урок формування компетентностей
- урок розвитку компетентностей
- урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей
- урок корекції основних компетентностей
- комбінований урок

КЛАСИФІКАЦІЯ УРОКІВ УМ ЗА М.І.ПЕНТИЛЮК

Урок засвоєння знань	Урок формування мовної і мовленнєвознавчої компетентності
Урок формування знань, умінь і навичок	Урок удосконалення мовної і мовленнєвої компетентності
Урок розвитку комунікативних умінь і навичок	Урок формування комунікативної компетентності
Урок повторення, узагальнення і систематизації знань, умінь і навичок	Урок формування мовної та мовленнєвої компетентностей
Урок контролю знань, умінь і навичок	Урок перевірки володіння усіма видами мовленнєвої діяльності

ДОДАТКОВІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗЗСО II-III СТУПЕНІВ

ЗЗСО II СТУПЕНЯ

- інтерактивні уроки (урок-«суд», урок — дискусійна група, урок з навчанням одних учнів іншими), інтегрований урок , проблемний урок, відеоурок , екскурсія, віртуальна подорож , семінар, конференція, форум , спектакль, брифінг, квест тощо

ЗЗСО III СТУПЕНЯ

- екскурсії, віртуальні подорожі , уроки-семінари , конференції , форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки, (урок-«суд», урок-дискусійна група, урок з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відеоуроки, прес-конференції , ділові ігри тощо

ЕТАПИ УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

- мотивація навчальної діяльності (створення проблемної ситуації, актуалізація опорних знань)
- повідомлення теми уроку, з'ясування очікуваних результатів
- презентація необхідної інформації
- система вправ і завдань
- оцінювання результатів роботи
- підбиття підсумків роботи
- коригування умінь і навичок
- завдання на майбутнє

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД НА УРОКАХ УМ

ПІДХОДИ	МЕТА	ВИД ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	ВИД ЗАВДАННЯ
ЗНАННЄВИЙ ПІДХІД	оволодіння знаннями	екзамен за білетами	дати розгорнуту відповідь
ЗУНІВСЬКИЙ ПІДХІД	оволодіння вміннями, сформованість навичок	твір редагування переказ	переказати розказати/ написати відредагувати
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД	застосування знань у непередбачуваній ситуації	проект портфоліо есе	показати альтернативні способи вирішення проблеми (виконання завдання)

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ НА УРОКАХ УМ

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ УСНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ПИСЕМНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
<ul style="list-style-type: none">• пошук і систематизація інформації з різних джерел• завдання, пов'язані з інтерпретацією, аналізом, узагальненням зібраної інформації• підготовка творів різних жанрів, повідомлень, доповідей та ін.	<ul style="list-style-type: none">• навчальні діалоги (імітації),• рольові та ділові ігри• доповіді,• повідомлення• обговорення,• дискусії,• виступи в дискусіях і захистах проєктів у ролі опонента	<ul style="list-style-type: none">• рольові й ділові ігри (у ролі Того, хто пише, й Того, хто читає)• підготовка заміток, нарисів, інтерв'ю, статей інших текстів для ЗМІ• з урахуванням цільової аудиторії• навчальні проєкти, які потребують проведення опитування, бесід, інтерв'ю

ЗМІСТОВІ ЛІНІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНА

КОМПАРАТИВНА

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА

ЕТАПИ УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- **мотиваційний** (*підетапи : з'ясування / забезпечення емоційної готовності, актуалізації суб'єктного досвіду й опорних знань*)
- **цілевизначення і планування**
- **опрацювання навчального матеріалу**
- **рефлексійно-оцінювальний** (*рефлексія й оцінювання результату і процесу діяльності та пов'язаних із нею емоцій і почуттів*)

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ НА УРОКАХ УЛ

ЦИФРОВІ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЧИТАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ Й ПЕРЕВІРКИ РІВНЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	ЗАЛИШАЮТЬСЯ В АКТИВНОМУ ВЖИТКУ
<ul style="list-style-type: none">• перевернутий клас• робота з хмарними технологіями• створення буктрейлерів коміксів, постерів, буклетів, логотипів, комп'ютерних презентацій• моделювання індивідуальної навчальної програми	<ul style="list-style-type: none">• метод проектів,• портфоліо• ігрові• інтерактивні технології, дебати• програма «Читання і письмо для розвитку критичного мислення»	<ul style="list-style-type: none">• евристичний метод,• проблемно-пошуковий метод• дослідницький метод• лекція (вступна, настановна, біографічна, оглядова, підсумково-узагальнювальна)• бесіда (репродуктивна, евристична, актуалізаційна)• самостійна робота• різні види читання тощо

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ НА УРОКАХ УЛ

- технологія особистісно зорієнтованого навчання літератури(А. Фасоля)
- технологія розвитку критичного мислення засобами читання й письма (І. Загашев, О. Пометун)
- технологія стратегіального підходу до читання (Н.Сметанникова),
- технологія акмеологічного читання (В. Бородіна)
- технологія задачного підходу (Г. Граник, Л. Концева)
- мультимедійні та інформаційно-комунікаційні технології (Г. Бійчук)
- проектні методики (Л. Чеховська та ін.)
- методи ситуативного моделювання
- ейдетичний метод
- метод дебатів
- прийоми інтерактивного навчання

ЗМІНИ У ПРОГРАМІ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ 10 КЛАСУ

ВИЛУЧЕНО	ЗАЛИШЕНО	ДОДАНО
<ul style="list-style-type: none">• «Облога Буші» М.Старицького• «І все-таки до тебе думка лине...», «Хвиля», «Уста говорять: “Він навіки згинув!..”» Лесі Українки• «Каторжна» Б.Грінченка• «Декадент» І.Франка• «Іванові Франкові» Миколи Вороного• «Земля» Ольги Кобилянської	<ul style="list-style-type: none">• «Лісова пісня», «Стояла я і слухала весну...», «Contra spem spero!» Лесі Українки• «Кайдашева сім'я» Нечуя Левицького• «Мартин Боруля» Карпенка-Карого• «Intermezzo», «Тіні забутих предків» М.Коцюбинського• «Камінний хрест» В.Стефаника,• «Момент» В.Винниченка• «З журбою радість обнялась...», «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..», «По дорозі в казку» Олеся• «Гімн», «Сікстинська мадонна», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...», «Легенда про вічне життя», «Мойсей», «Сойчине крило» Франка• «Блакитна Панна», «Інфанта» Миколи Вороного• «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного (перша і четверта частини)	<ul style="list-style-type: none">• «Слово, чому ти не твердая криця...», «Мріє, не зрадь» Лесі Українки• «Impromptu phantasie», «Valse melancolique» Ольги Кобилянської

